

Baumgart János
ács, kőműves, építési vállalkozó,
az evangélikus hitközség örökös gondnoka.

1.

Baumgart János

(Csikóstóttós 1869. április 12. – Dombóvár 1951. február 1.)

Baumgart János 1869. április 12-én született Csikóstóttós községben. Édesapja Baumgart Konrád kisházas (két negyedtelekkel, kb. 10.000 négyszögöllel rendelkező gazda, kisparaszt), édesanyja Nothling Zsuzsanna.

Iskolai tanulmányai befejezése után az ácsmesterséget tanulta ki és szerzett belőle képesítést. Segédként a szakmájában dolgozott Csikóstóttós községben.

1893. október 29-én kötött házasságot a csikóstóttósi születésű Wiezner Erzsébettel. Házasságukból négy gyermek született 1895. január 7-én Éva Karolin, aki rá egy napra elhunyt. 1897. október 30-án született Gyula nevű fiuk, aki ugyanaz év december 21-én hunyt el. 1899. április 15-én született Erzsébet nevű leányuk és végül negyedik gyermekük 1900. október 6-án halva született. Mint látható a sors súlyos csapást mért a házaspárra, mivel négy gyermekük közül csak Erzsébet maradt életben. Talán ezért is jótékonykodtak annyit a későbbiekben, főleg a tanuló gyermekek részére és az egyházuknak.

Gyermekei születése idején még ács segédként dolgozott, majd később önállósította magát. Később a család Csikóstóttósról Dombóvárra költözött és Baumgart János már, mint önálló ácsmester itt folytatta a szakmáját. A dombóvári munkái mellett folyamatosan pályázott a Tolna megyei községekben és a szomszédos vármegyék községeiben meghirdetett építési munkákra. Ezt több esetben dombóvári kőművesekkel közösen tette (Liebermann Jánossal, Farkas Józseffel). A későbbiekben megszerezte a kőműves képesítést is, ezután már, mint építési vállalkozó dolgozott tovább és pályázott a meghirdetett munkákra.

Feleségével együtt evangélikus vallásúak voltak. Anyagilag is jelentősen támogatták az evangélikus egyházat. Az egyesült protestáns dombóvári fiókegyház presbiterévé választották 1910-ben. 1912-ben tagja volt annak a küldöttségnek, akik felkeresték a püspököt és Dombóvárra egy misszió lelkesi állás szervezését kérték. 1914-ben a reformátusok kimondták az egyházközségük anyásítását. Az evangélikusok csatlakoztak hozzájuk, Baumgart János kivételével. Ezután Baumgart János szívósan dolgozott az evangélikus egyházközség anyásításán. Személyesen kereste fel Pápán Gyurácz Ferenc püspököt többször is. Baumgart, hogy Dombóváron legyen lelkes, 10 évre biztosított részére házában lakást ingyen, annak fűtését és világítását is magára vállalta. A háború után a gyülekezet templomtelket vásárolt a községtől 1700 koronáért. Ezt az összeget Baumgart János Rothermel Henrikkal közösen magára vállalta.

2.

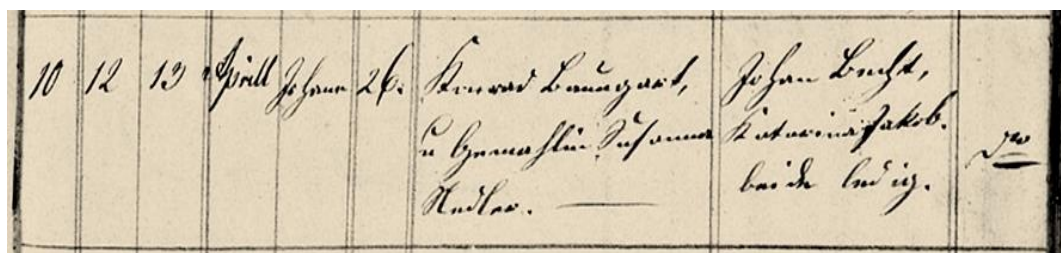
1916-ban egyetlen leányát férjhez adta Bacsá Gyula postatiszthez. 1917-ben azzal kereste meg a gimnázium igazgatóját, hogy mivel nem rendelkeznek tornateremmel, hajlandó a tornateremhez szükséges munkát ingyen biztosítani. A dombóvári Polgári Népbank, mint önszervező szövetkezet igazgatósági tagjává választják. Ugyancsak igazgatósági taggá választják a Dombóvár és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezetben. 1920-ban igazgatósági tag lesz a Dombóvári takarékpénztár részvénytársaságban. 1921-ben az Ipartestület elnökévé választják. Ebben az évben a kaposvári Kereskedelmi és Iparkamara rendes ipari kültagja lesz. 1922-ben iparhatósági megbízottá választják. A megalakuló dombóvári kormánypárt alelnöke lesz ugyanezen évben.

Baumgart János és felesége Wiezner Erzsébet, 170.000 korona összegben ösztöndíj alapítványt létesítettek a bonyhádi Evangélikus Gimnáziumban. Ugyancsak támogatták a dombóvári Esterházy Katolikus Gimnáziumot is.

1923-ban az evangélikus gyülekezet gondnokává választja Baumgart Jánost. Szorgalmasan tevékenykedik az egyházközségéért. 1928-ban ingyen elkészíti az építendő templom tervét. A vezetésével felépítik a dombóvári evangélikus templomot, amit 1930. szeptember 7-én szentelt fel Kapi Béla püspök. Baumgart Jánost az egyházközségért kifejtett munkájáért örökös gondnokká választották. Ugyancsak tevékenyen részt vesz a református egyházközség templomának építésében is, ő volt az építőmestere. Az evangélikus gyülekezet lelkészének 1933-ig biztosított lakhatást a saját házában.

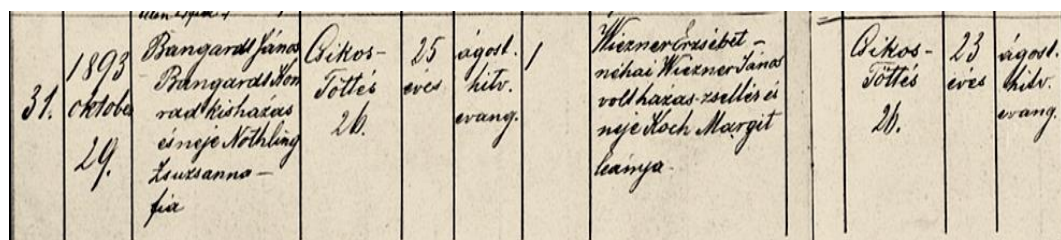
1931. május 1-én súlyos betegség után elhunyt felesége, Wiezner Erzsébet.

A későbbiekben már kevesebb munkát vállalt. Egyházát továbbra is szeretettel támogatta, egészen 1951. február 1-ig, a Petőfi utca 11. szám alatti lakásán bekövetkezett haláláig.

Baumgart János születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Csikóstóttós – Evangélikus anyakönyvek)

Baumgart János házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Csikóstóttós – Evangélikus anyakönyvek)

1951	1951	Baumgart János	84	néhai	néhai		szülő -
febr	febr	építőmester	éves	Netler	Baumgart		Gyengver
2	1	Dombóvár		Zsurama	Thonrad		
15	reggel 8 óra	Petőfi u. 11.		néhai	Netler	—	
				Zsurama			

Baumgart János halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

Az összeállításban idézett cikkek és írások időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Pesti Napló 1909. június 11. (60. évfolyam 137. szám p. 14. ADT)

Árlejtések eredménye: Vásárosdombó (Baranya m.). Az új iskola és tanítói lakás 24.032 koronával előirányzott munkáira Schnura Károly és Társai (Pécs) 22.400 koronával, Baumgart János (Dombóvár) 20.050 koronával, Schnell János (Dombóvár) 20.000 koronával, Laznicsek Antal (Barcs) 18.000 koronával, . . .

Tolnavármegye 1909. július 04. (19. évfolyam 27. szám p. 4. ADT)

A gyönki főszolgabírói hivatal építése.

Szőke és Nagy budapesti építészek tervei szerint Gyönkön a főszolgabírói hivatal és magánlakás elhelyezésére új épületet emelnek. Ennek 66.495 kor 68 fillérrel engedélyezett munkáira e hó 12-én tartottak Gyönkön a község házában árlejtést (árcsökkenést). Ajánlatot adtak be: Reiszer Ádám (Siófok) 5 %, Lámping Ádám és fia (Gödre) 7,5 %, Baumgart és Liebermann (Dombóvár) 7 %, Ausch Mór és Eppel József (Gyönk) 15 %, Kriszt Mihály (Mezőberény) 6 %, . . .

Pécsi Napló 1909. július 18. (18. évfolyam 161. szám pp. 8-9. ADT)

Megzavart békesség egy evangélikus hitközségben.

Ráckozár szépen fejlődő baranyai községben lényeges differenciák merültek föl az evangélikus lelkész és híveinek jó része között. A nézeteltérés – mely máris több följelentésben, visszavonásban és nagy haragban jutott kifejezésre – az iskolai építkezésből származik, mely 30.590 korona költséggel, de nem úgy történt, ahogy azt a község lakóinak nagyobb része megkívánta volna. Az iskola épület részére szükségelt két tantermet nem a

4.

megfelelő helyre, a templom, hanem a korcsma közelébe építették, amint sehogy sem parancsolta a szükségszerűség. De hibát követtek el a munkálatok kiadásánál is, mivel épen az építkezést nem bízták kellőképpen kvalifikált versenyzőre, hanem csakis földszinti házak építésére jogosult kőművesre. Közbeszölt már a hatóság, mely megfelelő szakember megnevezését tette kötelezővé, de ezen utasításnak sem feleltek meg a kívánt módon, majd a napokban történt újabb panaszfőljelentésével a pécsi államépítészeti hivatal kiküldött főmérnöke helyszíni vizsgálatot tartott és megállapítván, hogy az építkezés sehogy sem felel meg az elfogadott terveknek, úgy a kőfal, mint téglafal másképp épültek, mint kellett volna, a kőműveseket lerendelte az állványról és beszüntette a további építkezést. Pedig annak idején a ráckozáriak közül többen, élükön a község felvirágoztatása körül nagy érdemeket szerzett Petter Károly élénken tiltakoztak az építési munkálatoknak *Baumgart János és Lebermann János dombovári lakosoknak való kiadása ellen. . . .*

Tolnamegyei Közlöny 1910. március 10. (38. évfolyam 10. szám p. 5. ADT)

A dombovári egyesült protestáns fiókegyház legutóbb tartott közgyűlésén a tagok nagy számmal jelentek meg, melyben az elnök bejelentette, hogy a fiókegyháznak 591 korona 93 fillér pénztári készlete és 177 korona 04 fillér temető-alapja van. A templom-alap pedig 7664 korona 08 fillér. A megejtett tisztujtás a következő: Csery István elnök, Schréter Károly alelnök, Czéh Ferenc és Rothermel Henrik gondnokok, Tóth Dániel jegyző. Presbýterek lettek: Sörös József, Sury József, Szily István, ifj. Wallandt Károly, Szomet Péter és *Baumgart János*.

Pesti Napló 1912. február 08. (63. évfolyam 33. szám p. 21. ADT)

Árlejtések eredménye: Hetvehely (Baranyamegye). A hetvehelyi körjegyzőséghez tartozó Hetvehely, Örökvölgy, Szentkatalin, Karácodfa és Kán községek részére építendő új körjegyzői lak, hivatali helyiségek és gazdasági épület 26.073 koronával előirányzott építésére ajánlatot tettek: Lamping A. és fia (Gödre) 30.000, Laznicsek Antal (Barcs) 30.000, Fürnstein János (Bőszénfa) 26.073, *Farkas József és Baumgart János (Dombovár) 30.505*, Fuchs Ádám (Sásd) és Schaffer András (Dombovár) 29.500 koronával, . . .

Pécsi Napló 1912. március 27. (21. évfolyam 71. szám p. 5. ADT)

A mágocsi óvoda építkezése.

Mint ottani tudósítónk jelenti, a mágocsi vármegyei biztos közbenjárásával épülő menedékház és óvoda mintegy 33.000 koronás építkezési munkálataira szombaton a jegyzői hivatalos helyiségben tartották meg a versenytárgyalást. Fenicz Ignác dr. főszolgabíró, vármegyei biztos személyesen vette át a beérkezett ajánlatokat Lakos Vilmos államépítészeti mérnök és Bach Samu községi jegyző jelenlétében. A munkálatokra *Baumgart János dombovári, Fischer János ráckozári, Lamping A. és fia gödrei, Müller János*

5.

báttaszéki, Weisz Jenő mágocsi és Schmira Károly pécsi építési vállalkozó pályáztak 5 % fölülfizetéssel és 7 % árengedmény között váltakozó ajánlatokkal

Pécsi Napló 1912. április 17. (21. évfolyam 88. szám p. 4. ADT)

Ahová protestáns lelkészt kérnek.

A dombováriak most benne vannak a kérdésben. Katolikus főgimnáziumra, királyi járásbíróságra és immár protestáns lelkész állás szervezésére is törekszenek. A járásbíróságot talán hamarosan meg is kapják, tán még előbb, mint a barcsiak, akiknek igénye régibb keletű és kereskedelmi forgalma is jóval lényegesebb, mint Dombováré, míg Dombovárnak nagy szerencséje, mely előbbre is fogja vinni ezen nagyközséget, annak vasúti fekvése. A napokban az egyesült protestáns filia presbiteri gyűlésének megbízásából *Baumgart János*, ifj. *Wailandt* és *Rothermel Henrik Gyurácz Ferencnél*, a dunántuli ág. ev. egyházkerület püspökénél jártak Pápán és emlékiratot nyújtottak át, amelyben Dombovárra egy missió lelkészi állás szervezését kérik, tekintettel arra, hogy már 460 lélekből protestáns gyülekezet van ott. A püspök szívesen fogadta a küldöttséget és a kérdés teljesítését a közel jövőre kilátásba is helyezte.

Pesti Napló 1913. január 19. (64. évfolyam 17. szám p. 50. ADT)

Ujdombovár. Ujdombovár község előjárósága december 30-án versenytárgyalást tartott egy kórterem és két ápolószobából álló járványkórház építésére. Ajánlatot tettek: *Baumgart János (Dombovár)* 25.219, *Farkas József (Dombovár)* 23.003, *Liebermann János (Dombovár)* 23.383, *Frick János (Dombovár)* 25.606, *Horváth Andor (Kaposvár)* 25.081 koronával. Ezen ajánlatok közül *Farkas József*-ét fogadták el. A terveket *Dvorzsák Rezső* dombovári hercegi főépítész készítette.

Vállalkozók Lapja 1913. május 14. (34. évfolyam 20. szám p. 20. ADT)

Budapest. (Két major építése.) A vallás és Közoktatásügyi minisztériumban ma május 13-án versenytárgyalás volt a terézianumi alap tulajdonát képező Tolna vármegye, Decs község határában fekvő csereni, bograi birtokon létesítendő majorok építési munkáira. A költségelőirányzat 315.025'28 koronában volt megállapítva. Ajánlatot adtak be: *Dicenti László* építőmester (Szekszárd) 329.997 K., *Lamping A. és fia (Kaposvár)* 346.536 K., *Frick János és Baumgart János (Dombovár)* 292.980 K.,

Tolnavármegye és a Közérdek 1916. március 13. (12. évfolyam 21. szám p. 2. ADT)

Evangelikus jótékony nőegylet.

A dombovári ág. hitv. evang. egyház nőtagjai jótékony nőegyletet alakítottak. Mult hó 20-án a nőegylet már egyhangú választással megválasztotta tisztikarát is a következőképen:

Elnöknő Nagy Istvánné, alelnöknő Pribay Ferncné, pénztáros Schréter Pólika, jegyző Rothermel Erzsike. Választmányi tagok lettek: *Baumgart Jánosné*, Csery Kálmánné, Metz Illésné, Rein Jánosné, Strack Imréné, Bucher Istvánné, Láng Henrikné, Rajci Jánosné, Rittinger Konrádné, Thomász Miklósné.

Tolnamegyei Közlöny 1916. május 07. (44. évfolyam 19. szám p. 2. ADT)

Bacsa Gyula dombóvári posta- és távirda s. ellenőr múlt hó 27-én házasságot kötött *Baumgart Erzsébet*tel, *Baumgart János* dombóvári építőmester leányával.

Dunántúli Evangélikus Egyházkerület jegyzőkönyvei 1916. (p. 80. ADT)

. . . 2. Az egyházközség becsatolt normál-költségvetése szerint az évi szükséglet 3229 K., mellyel szemben a fedezet:

1. Önkéntes adományok és perselyjövedelem címén	100 K.
2. Rendszeres évi adójárulék	860 K.
3. Szabadi járuléka	60 K.
4. <i>Baumgart János</i> által felajánlott lakás	<u>1000 K.</u>

Összesen 2200 K.-ban van kimutatva.

. . . A *Baumgart János* által felajánlott lakás 1000 korona értékben dicséretes hitbuzgóságra vall ugyan, de ezen ajánlatról semmiféle okirat bemutatva nincsen, így nem lehet azt elbírálni, hogy minő feltételek mellett és mennyi időre van a lelkész lakása biztosítva, miért is erre nézve hiteles okirat bemutatandó. . . .

Dombóvári Hírlap 1917. január 01. (1. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

Baumgart János dombóvári építőmester, akit áldozatkészségéről már ismernek a dombóváriak, azzal az ajánlattal kereste fel az ottani gimnázium igazgatóját, hogy mivel a gimnáziumi tanulóiifjuság tornaterem hiánya miatt nem részesül tornatanításban, hajlandó egy tornaterem építésénél szükséges munkát ingyen adni. Valóban nemes gondolkodásra vall ezen ajánlat, amit a gimnázium igazgatója azzal köszönt meg, miszerint a jelek arra mutatnak, hogy a közoktatási kormány a gimnázium építésével a legnagyobb jóakarattal foglalkozik s az építés megkezdése már a közel jövőben meg fog történni s provizórikus tornateremre szükség nem lesz.

Baumgart úr kulturérzékére vall az az újabb ténykedése is, hogy lapunkat már megjelenése előtt nemcsak erkölcsileg, de anyagiilag is támogatta.

Dombóvári Hírlap 1917. január 14. (1. évfolyam 3. szám p. 2. ADT)

Baumgart János, a jótékonyágáról ismert építőmester az ág. h. ev. egyház templom-alapja

javára 200 K.-t adományozott, melyért a gyülekezet elnöksége ezuton is hálás köszönetét nyilvánítja.

Központi Értesítő 1917. június 03. (42. évfolyam 44. szám p. 930. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1917-44. 1917. május 15. V. Ct. 1/18. 1/7 Dombóvári polgári népbank mint önszegélyző szövetkezet. Főtelep Dombóvár. . . . Tapaszi Imre, Neiser Lajos, Kovács Vendel, Kovács Lajos, *Baumgart János*, Tóth Dániel, Vancsa Márton és dr. Balogh Sándor igazgatósági tagsága és cégjegyzési jogosultsága megszűnt. (Lásd 1915. évf. 5. számát)

Dombóvári Hírlap 1917. november 11. (1. évfolyam 46. szám p. 1. ADT)

Nyilvános nyugtázás.

A dombóvári evangélikus nőegylet a leghálásabb köszönetét nyilvánítja mindazoknak, akik az október 28.-án rendezett zenestélyének erkölcsi és anyagi sikeréhez hozzájárultak. . . .

De nem feledkezhetünk meg azokról sem, akik estélyünk előkészítése körül meg nem hálálható szívességet tanúsítottak és fáradságot, költséget nem ismerő munkát fejtettek ki. Ezek közül elsősorban említjük meg Bruck Sándor urat, dombóvári könyvkereskedőt, ki értékes zongoráját volt szíves átengedni a szereplők részére. *Baumgart János* urnak a színpad felállítását, Ivanich Antal urnak az ingyenes villanyvilágítást köszönhetjük. Hermann Miksa, Hartung Róbert, Neuvirth urak, valamint az egyes hivatalok nagyszámu széket bocsátottak rendelkezésünkre.

Dombóvári Hírlap 1917. december 30. (1. évfolyam 53. szám p. 3. ADT)

A „Hangya” szövetkezetből.

A „Dombóvári és Vidéke Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet” mult vasárnap végre a megvalósulás stádiumába lépett, amennyiben nagyszámu részvétel mellett folyt le a szövetkezet alakuló ülése a kir. kath. főgimnázium egyik helyiségében. . . .

A közgyűlés egyhangu határozatából az igazgatóságba választattak: felsőeőri Paál József, dr. Piukovich Sándor, *Baumgart János*, Laurisch Károly, Köllőd András, Ritzl Bálint, Vancsa Márton. . . .

Központi Értesítő 1920. augusztus 15. (45. évfolyam 66. szám p. 988. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1920-66. 1920. július 31. Cg. 130. 178/1 Dombóvár és vidéke üzemi termelő és értékesítő szövetkezet, mint a Gaea üzemi szövetkezet, a Magyar Gazdaszövetség üzemi szövetkezetei központjának tagja. Főtelep Dombóvár. . . .

8.

Az igazgatóság 12 tagból áll, 1920. május hó 23-án választották: Börzsönyi Gyula, *Baumgart János*, Bernát János, Cseh Antal, dr. Dőry Jenő, Németh Gyula, őrgróf Pallavicini György, dr. Piukovich Sándor, Rein János, Szévald Oszkár, Saguly Károly és Farkas Ferencz dombovári lakosokat.

Központi értesítő 1920. szeptember 02. (45. évfolyam 71. szám p. 1060. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1920-71. 1920. július 27. Ct. 106/10/1915. 106/33 Dombovári takarékpénztár részvénytársaság. Főtelep Dombovár. . . .

Az 1920. évi május hó 9-én tartott rendes közgyűlés Csery Istvánt, dr. Dőry Jenőt és *Baumgart Jánost* igazgatósági tagokká választotta, kiknek ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetik.

Dombovári Hírlap 1921. március 13. (5. évfolyam 11. szám p. 3. ADT)

Ipartestületi közgyűlés.

A „Dombovári Ipartestület” mult vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. A tisztujítás során *a testület elnökévé Baumgart János építőmestert választották meg. A választmány új tagjai Romsits István, ifj. Csonka Vendel és Enczel István lettek.*

Tolnamegyei Újság 1921. június 11. (3. évfolyam 24. szám p. 2. ADT)

A kereskedelmi és iparkamarai tagválasztások.

A f. évi június hó 3-án vármegyeszerte megtartott kereskedelmi és iparkamarai tagválasztások alkalmával a kaposvári kereskedelmi és iparkamara kültagjaivá megválasztották . . . Dombováron kültagokká: *Baumgart János iparost* és Thész Antal kereskedőt. . . .

Dombovári Hírlap 1921. július 31. (5. évfolyam 31. szám p. 3. ADT)

Alakuló közgyűlés.

Megírtuk már, hogy a helyi iparosság tekintélyes része egy „Iparos Otthon” létesítésén fáradozik. Ugy értesültünk, hogy f. hó 24-én délután 4 órakor volt az Otthon alakuló közgyűlése, mely alkalommal *Baumgart János*, az Otthon ügyeinek ideiglenes vezetője ismertette az alakulás célját, az ipartestület udvarán szép számban megjelent iparosokkal. Az alapszabályok felolvasása után megválasztották az Otthon tisztségviselőit. Elnökül közfelkiáltással *Baumgart János ipartestületi elnököt* választották meg. . . .

Dombóvári Hírlap 1922. január 29. (6. évfolyam 5. szám p. 3. ADT)

Az iparhatósági megbízottak választását folyó hó 19-én tartotta meg az elsőfoku iparhatóság. Az ipartestület helyiségében megjelent iparosok közül megválasztottak: Romsics István, *Baumgart János*, Ujváry József, Farkas Lajos, Csonka Vendel, Schaffer András,

Dombóvári Hírlap 1922. március 26. (6. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

Kormánypárti szervezkedés.

19-én, vasárnap közel 200 főnyi hallgatóság nem éppen osztatlan érdeklődése mellett folyt le Dombóváron a kormánypárt megalakulása. Az ülést dr. Jakab Lajos ügyvéd vezette, mint korelnök, a jegyzőkönyvet pedig Szmodics Zoltán nyugalomba készülő fg. tanár írta. A párt tisztikara a már előre kész lista felolvasása által a következőképpen alakult meg: elnök: dr. Jakab Lajos ügyvéd, társelnök: Ivanich Antal gyáros, Türkössy Sándor földbirtokos, Karcecz Lajos máv. felügyelő, Rothermel Henrik kereskedő, alelnökök: *Baumgart János építőmester*, Dobroveczky István földmíves, Vancsa Márton és utólagosan Partl József r. k. el. népisk. ig. tanító.

Harangszó 1923. február 11. (14. évfolyam 7. szám p. 7. ADT)

. Kegyes adományaikkal a gyülekezet aranykönyvében a következők örökítették meg nevüket: Dombóvárról: *Baumgart János és neje 4000*, Bauer Henrik tanító 500, Strack Imre 500, Barna Jánosné 500, Kresz Péter 200, Brunn Mariska 100,

Iskolai értesítők – Evangélikus Gimnázium, Bonyhád 1923. (p. 9. ADT)

Baumgart János és Wiesner Erzsébet dombóvári lakósok 170.000 K. összegben, mellyel tőkeemeléssel kapcsolatban jutányosan 10 drb. Bonyhádi Tkp. R.-T. részvény vásároltatott, ösztöndíj alapítványt létesítettek.

Vállalkozók Lapja 1926. május 26. (47. évfolyam 22. szám p. 14. ADT)

Ujdombóvár. (Községháza és jegyzői lakás építése.)

Ujdombóvár nagyközség előjárósága versenytárgyalást tartott 1926. évi április 29-én községháza és jegyzői lakás építésére. Ajánlatokat adtak be: Építőipari rt. (Kaposvár) 1,111.000.000, Liebermann János (Dombóvár) 1,180.000.000, Tarján Benő (Pécs) 1,060.000.000, Schaffer András (Dombóvár) 1,250.000.000, *Baumgart János (Dombóvár)* 1,105.000.000. . . . A terveket készítette: Pilch Andor.

Tolnamegyei Újság 1927. szeptember 17. (9. évfolyam 38. szám p. 6. ADT)

Dombóvár adóhivatali palotája.

A pénzügyminiszter Dombóváron impozáns adóhivatali palotát építtet és az épület tervezésével dr. Rados budapesti építész, a József műegyetem adjunktusát bízta meg. A tervezet alapján kiírt versenytárgyalásra a pályázat e hó 14-én járt le és az említett időre 8 vállalkozó adta be ajánlatát a szekszárdi pénzügyigazgatósághoz. . . . Építő Ipari R.T. (Kaposvár) 92.470'73 pengőért, Baumgart és Farkas (Dombóvár) 104.131'88 pengőért, Liebermann János és Link János (Dombóvár) 93.373'62 pengőért, . . . hajlandó az összes építőmunkákat elvégezni.

Tolnamegyei Újság 1929. június 22. (11. évfolyam 25. szám p. 5. ADT)

Alapkőletétel.

A dombóvári evangélikus hívek áldozatkészségének, Berger Lajos lelkész fáradhatatlan buzgalmának és Baumgart János építőmester nagylelkűségének eredményeként Dombóváron, a Bezerédj utcában az Istennek egy új hajléka épül, amelynek alapkövetétele f. hó 16-án folyt le ünnepélyes formák között. Az alapkövetétele a hívek, a testvéregyházak és a hatóságok nagy számban gyűltek össze. . . .

Dunántúl 1929. november 01. (19. évfolyam 249. szám p. 7. ADT)

A dombóvári reálgimnázium új épületét, amint megírtuk tegnap avatták fel ünnepélyesen. Az ünnepség kiegészítéseként közöljük, hogy az új kétemeletes épület, a vele összeköttetésben levő tornacsarnokkal és igazgatói lakással együtt 720.000 pengőbe került. . . . Az építést végző iparosok legtöbbszörre dombóváriak voltak és munkájukat a legteljesebb megelégedésre végezték el. A munkát Baumgart János, Scheffer András, Liebermann János, Révész József, Farkas István és Farkas József dombóvári iparosok végezték és ami a középítkezéseknél ritkaság szokott lenni, nemcsak túl nem lépték az előírányt, hanem az előírányzott 720.000 pengőből 10.000 pengő megtakarítást sikerült elérni. . . .

Budapesti Hírlap 1930. szeptember 10. (50. évfolyam 205. szám p. 10. ADT)

. . . A dombóvári evangélikusok, noha a gyülekezet szórányaival együtt csupán hatszáz lelket számlál s a békebeli templomalap huszonötezer aranykoronája hadikölcsönben megsemmisült, nagy erőfeszítéssel, főként Baumgart János egyházgondnok, építőmester fáradozása révén, összehozta a mintegy nyolcvanezer pengős építkezési költséget. . . .

Baumgart János gondnok üdvözölte a püspököt, aki ünnepi szertartások között nyitotta ki a templomkaput és több lelkész kíséretében vonult be, azután templomszentelő szózatot mondott, majd felavatta a templom falában elhelyezett emléktáblát, amelyre öt evangélikus hősi halott neve van felírva. . . .

11.

Dunántúli Evangélikus Egyházkerület jegyzőkönyvei 1930. (p. 19. ADT)

... Szeptember 7-én avattam fel a dombóvári missziói gyülekezet újonnan épített gyönyörű templomát. A maroknyi evangélikusság egy emberként dolgozott és áldozott templomáért, melynek megalkotása a kiváló vezetőség mellett *Baumgart János építőmester, gyülekezeti gondnok* nevéhez fűződik.

Harangszó 1931. május 10. (22. évfolyam 19. szám p. 7. ADT)

Baumgart Jánosné született Wiezner Erzsébet Dombóvárrott életének 62-ik évében május 1-én visszaadta imádkozó lelkét teremtő Urának. A dombóvári ev. egyház gondnoka hitvestársát, Novák Rezsőné, az ajkai ev. lelkész neje édesanyját gyászolja az elhunytban.

Harangszó 1931. december 20. (22. évfolyam 51. szám p. 4. ADT)

... Templomunk kb. 80.000 pengőbe került volna, de a fent leírtak mellett kb. 40.000 pengőbe jött. Fennálló tartozásunk 14.000 pengő. Templomunk gót stilben épült. Tornya 38 méter magas. Oltárunkon fekete alapon hatalmas fehér kereszt. *Templomunk tervét s az egész építkezést Baumgart János építész, gyülekezetünk gondnoka végezte, ki Istentől nyert talentumait egytől-egyig beletervezte, ráépítette élete legszebb remekére, templomunkra. Áldja meg érte a kegyelmes Istene.* ...

Ipartestületek Lapja 1935. március 31. (4. évfolyam 13. szám p. 8. ADT)

Az ipartestületek az OTI közgyűlésének háztartási munkaadók csoportjába a következőket ajánlták: ... **Ruppert Jakab** ipt. jegyző **Bonyhád**, **Kerekes Albin** ny. főjegyző **Sárbogárd**, *Baumgart János* magánzó **Dombóvár**, **Bencsik János** vendéglős **Fegyvernek**, ...

Evangélikus Élet 1951. február 18. (16. évfolyam 7. szám p. 2. ADT)

Baumgart János dombóvári kőműves- és ácsmester, mint a dombóvári evangélikus egyházközség volt gondnoka, rövid szenvedés után február 1-én életének 82. évében elhunyt. Neve és élete összefügg gyülekezete történetével. Személyes fáradozásának és lankadatlan áldozatkészségének volt köszönhető, hogy a 240 lelket számláló és a lassú felszívódás veszélyének kitett evangélikus szórvány, 1915-ben önálló egyházközséggé szerveződött és az anyásodás útjára lépett. Fáradhatatlan buzgalma akkor érte el legnagyobb emberi sikerét, amikor 1930-ban a hívek áldozatkészségéből és gyűjtések adományaiból megépítette saját tervezése alapján a gyülekezet gyönyörű gótikus templomát. Temetését a presbiterek és hívek jelenlétében a templom udvaráról **Cséry Lajos** lelkész végezte II. kor. 12.9. alapján és állította a hívek elé személyét, mint a minden akadályt leküzdő és mindenre elégséges isteni kegyelem eszközét.

12.

**Baumgart János életének fő műve,
az evangélikus templom Dombóváron.
(Forrás: evangelikus.hu)**

**Baumgart János emléktáblája a templom falán.
(Forrás: Saját fotó)**

13.

**A dombóvári református templomnak építőmestere volt.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)**

**A katolikus Esterházy gimnázium építésében is részt vett.
(Forrás: Magyar Építőművészet 1930 (30. évf. 30. sz. ADT))**

A handwritten signature in blue ink on a yellowed piece of paper. The signature is written in a cursive style and reads "Baumgart János".

**Baumgart János aláírása.
(Forrás: Egyházlátogatási jegyzőkönyvek 1930. 03. 25. (ADT))**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek és írások mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. április 18.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.